

לקט אמרות
 חז"ל, רעיונות,
 עובדות והנהגות
 מגדולי ישראל,
 על מדות טובות
 שצביאות
 לאהבת הזולת,
 הנלמדות
 מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
 כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
 © אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
 בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל
 רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש ל סיון תשע"א שבת - ירושלים 7:13 תל-אביב 7:29 חיפה 7:22 מוצ"ש - ירושלים 8:31 תל-אביב 8:34 חיפה 8:35 ר"ת 9:05

פרשת חוקת

השכנת שלום

הופץ השבוע
 "בריאות ורפואה" 50

להשכין אחוה ושלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו

נלמד מהפסוק: "ויבכו את אהרן שלושים יום כל בית ישראל" (פרק כ"בט)

ואילו במיתת משה רבינו נאמר: "ויבכו בני ישראל את משה" (דברים לד"ח). מדוע לא נאמר "כל בית ישראל" כשם שנאמר אצל אהרן? אלא, מפרש רש"י הטעם, משום שעל משה בכו בני ישראל - רק הזכרים, ואילו על אהרן, מתוך שהיה רודף שלום ונותן שלום ומטיל אהבה בין איש לרעהו ובין אשה לבעלה, בכו "כל בית ישראל". זכרים ונקבות.

שנינו (אבות פ"א"ב): "הלל אומר הוי מתלמידי של אהרן אוהב שלום ורודף שלום" והקשה רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל (בספרו בן יהודע סנהדרין י'): הרי יש כאן ב' מובנים שסותרים אהדי כי "רודף שלום" מובנו להלחם נגד השלום ולסלקו? ומתרץ, שפעמים כדי לעשות שלום בין ראובן ושמעון יש להלחם ולסלק את אותו אדם שמחרחר את הריב בין ראובן לשמעון. ובה שנוחיקו נעשה שלום ביניהם.

והחתם סופר ביאר במשנה זו, כי פעמים כאשר יש חילול ה' צריך לרדוף את השלום. וכמו שעשה פנחס בקנאו את קנאת ה' שהיה זה מעשה שלכאורה סותר את השלום ומסלק אותו, ודוקא מכך נוצר השלום האמיתי בין ישראל להקב"ה, ולכן אמר השי"ת "הנני נותן לו את בריתי שלום".

כיוצא בזה מצינו שפעמים כדי לקיים את השלום צריך "לרדוף אותו" ולעשות "פירוד" וכמו שאמר אברהם ללוט "אל נא תהי מריבה" וגו' ולכן "הפרד נא מעלי" כמו שכתב בעל הטורים על הפסוק "ויפרדו איש" וגו' (בראשית יג"א) סופי תיבות "שלום", לומר כי נתפרדו כדי לעשות שלום.

והגאון רבי ראובן כץ זצ"ל (בספרו דודאי ראובן) תירץ שפעמים צריך לרדוף את השלום במקום אחד בעולם כדי שיהיה שלום במקום אחר. וכגון מה שאמר חז"ל (סנהדרין ע"א). "כינוס לצדיקים הנאה להם והנאה לעולם כינוס לרשעים רע להם ורע לעולם". וממילא, אם רוצים להטיב עם העולם יש להרחיק את השלום ולסלקו מבין הרשעים, ולפלג ביניהם. כי כל פיזור ופילוג בין הרשעים הוא ברכה לעולם. ובה בעת יש לאהוב את השלום בין הצדיקים. ולעשות הכל כדי שהשלום ישכון בתוכם, ובזאת תהיה הנאה לעולם.

וזה מה שאירע במחלוקת קרח ועדתו. חטאו הגדול של קרח היה כשעשה פילוג ופירוד בין הצדיקים וגרם בזה רעה לעולם. לכן כדי לתקן את הקלקול הזה, ציוה הקב"ה: "הבדלו מתוך העדה הרעה הזאת", וללמדנו שהפילוג וההפרדות מהרשעים עושה את השלום בעם, ואת הטוב בעולם.

לסיום, נציע רעיון מענין שאמר רבינו יוסף חיים מבגדד (והובא בהגדת הבא"ח): אם פרעה הרשע ביקש להרע לבני ישראל ולכן הורה להרוג כל הבן הזכר שיוולד, מדוע הורה להחיות את הנקבות?

אלא שגם בכך היתה לו לפרעה מחשבה זדונית ורעה. הוא הבין שאי אפשר להרוג את כל הילדים, שכן יהיו נשים שילדו בבתיהן, ולא היה בכוונתו לאבד את כל העם כיון שידע שבכך לא יצליח, אלא שרצה למנוע את גאולתו של העם. הכיצד?

פרעה ידע שהגאולה תלויה בשלום ובאחדות שישררו בעם ישראל. וחשב להפר את השלום בכך שרוב הזכרים יהרגו והנקבות ישארו בחיים, וממילא יאלץ כל יהודי לשאת כמה נשים, ואז מובטח לו, שבכל בית תהיה קטטה ומריבה עד בלי די ושלום הבית יופר....

על כן כדי לקרב את הגאולה יכול כל אחד לתרום מחלקו בחיזוק שלום הבית והגברת השלום והאחדות בעם.

למען השלום גם בדרך הקשה...
פעם התכונן כ"ק האדמו"ר מגור בעל אמרי אמת ללכת לביקור נימוסין אצל רב מפורסם, מתוך תקוה שהביקור יועיל להרבות שלום. אך מקורביו ניסו להניאו ממחשבתו. "הדרך לבית קשה" - טענו - "נצטרך ללכת הרבה בעפר"....
השיב להם האמרי אמת: "למען השלום מוכן אני ללכת בעפר אפילו עשר פעמים"....
 ולא ויתר על הביקור, שהוכיח אמנם בסופו כי היה כדאי ומועיל.
ראש גולת אריאל

"אוהב שלום ורודף שלום"
כאשר שוחח פעם הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל עם תלמידו רבי יוסף עדס, אמר לו: "ברוך ה' את מצות "אוהב שלום" קיימתי, אבל מצות "רודף שלום" לא קיימתי נהיינו להתאמץ ב"קום ועשה".
 אמר לו רבי יוסף: גם מצוה זו קיים הרב, שכן פעם היתה מחלוקת בין רבנים בתל אביב, והרב נסע להשכין שלום ביניהם ולקח אותי עמו. כששמע זאת רבי עזרא נתמלא שמחה גדולה על כי זכה לקיים מצוה נוספת.
המורה

המצער את חברו עליו לפייסו ולבקש סליחתו!

נלמד מהפסוק: "ויאמרו חטאנו כי דברנו בה' ובך התפלל אל ה'... ויתפלל משה בעד העם" (פרק כא-ז).

וכתב רש"י: מכאן למי שמבקשים ממנו מחילה שלא יהא אכזרי מלמחול. ואמרו חז"ל במדרש: "ידעו שדברו במשה ונשתטחו לפניו ואמרו התפלל אל ה' ויסר מעלינו את הנחש - ויתפלל" - להודיע ענוותנותו של משה שלא נשתהה לבקש עליהם רחמים, ולהודיע כח התשובה, כיון שאמרו חטאנו מיד נתרצה להם שאין המוחל נעשה אכזרי. וכן הוא אומר "ויתפלל אברהם אל האלוקים וירפא אלוקים את אבימלך".

נשאל הגר"י זילברשטיין שליט"א (הובא בחשוקי חמד): היאך יהיה הדין כאשר יש לאדם פשוט, הקפדה, שלא בצדק, על תלמיד חכם גדול ומפורסם, האם ראוי [לפנים משורת הדין] לאותו תלמיד חכם לבוא לביתו של הלה כדי לפייסו או לא, משום שעלול לצאת מכך זילזול בכבוד התורה?

בתחילה ניסה הגר"י לפשוט את הספק ממה שאמרו חז"ל בגמרא (מכות יא.): לפיכך אמותיהן של כהנים היו מספקות להם מחיה ובגדים, כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו. נהיו מספקים מזון לרוצחים בשוגג ששהו בערי מקלט עד מות הכהן הגדול, כדי שלא יתפללו למותו ואז יוכלו לצאת.

והקשה רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל (בספרו **בן יהודע**) למה הוצרכו האמהות לספק את המזון והכסות ולא עשו זאת הכהנים בעצמם?

והשיב הבן יהודע, שאם היו עושים זאת הכהנים בעצמם להביא מזון וכסות לרוצחים, היה זלזול גדול במעמדם. וגם יש לחשוש יותר לקללתו של הרוצח [שחפץ במיתתם כדי שיהיה רשאי לצאת לחופשי]. ואף אם הכהנים ירצו לעשות זאת בעצמם, לא יניחום הבית דין וכל ישראל, שיש בזה בזיון לכל ישראל בכך שהכהן הגדול, שהוא מאורן של ישראל וכל כפרתו תלויה בו ובתפלתו, חושש הוא לתפלתו של אותו רוצח שפל פן ימיתנו בתפלתו, ולכן נצרך הוא לבוא ולפייס את הרוצח במאכל וכסות, על כן, גם אם ירצה לעשות זאת, לא יניחוהו הסנהדרין וכל ישראל, שכולם מתייקרים בו.

מעשה יש לומר גם לנידון דין, שהדברים הם קל וחומר: ומה כהן שבאמת אשם קצת בכך שלא התפלל שלא תארע כזו רציחה (ולכן תולים את יציאת הרוצח במיתתו), ובכל זאת אוסרים עליו להתרפס לפניו, כל שכן ת"ח גדול ומפורסם יאסר עליו לזלזל בתורתו ולפייס את האדם הפשוט שמקפיד עליו שלא בצדק.

ואולם מביא הגר"י ראייה לאידך גיסא, שהרי מצינו בגמרא (יומא פז) על האמורא רב שפעם טבח פגע בו ולא בא לבקש סליחתו. והנה בערב יום כיפור אמר רב שהוא עצמו ילך להתפייס עמו. עיי"ש. והשפת אמת בגמרא שם מוכיח שאף שצריך כל השנה להתפייס עם חבריו, אך בערב יו"כ ישנה קפידה מיוחדת על כך ואין זה משנה עם מי הצדק. נמצאנו למדים שאף שהיה רב גדול בתורה והצדק עמו, בכל זאת הלך רב להתפייס עם הטבח ולא חש על כבודו. ומזה נלמד לענינינו.

"עלי לפייסו ולרצותו בעצמי..."

הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, ביושר מדותיו התרומיות, הקפיד בכל מצב שלא לנזוף ולא לגעור בשום אדם גם אם היתה סיבה מוצדקת לכך. הוא, בענוותנותו, נימק זאת בהסבר הבא: "בחוג משפחתי, לכל היותר, יכול אני שלא להקפיד על כך, שהרי בני משפחתי מצויים לי תמיד ואם אגער בהם, אוכל לרצותם בכל עת. אבל אנשים אחרים, היכן אחפשם ואמצאם, כדי לרצותם ולבקש מהם סליחה ומחילה?..."

פעם בשובו מבית המרחץ, נדמה היה לו שטעה ושם בגדיו לא בארגז שנועד לו, אלא בארגז אחר. הצטער מאד על כך והשיח דאגתו לבני ביתו, ומיד גמר אומר, לשוב אל בית המרחץ, לשלם לבלן גם שכרו של הארגז השני.

כשרצה אחד מבני הבית ללכת במקומו ולשלם שכרו של הבלן, סירב לרצונו והלך בעצמו אל הבלן ונימוקו עמו: "הלא עלי גם לפייס את הבלן וגם לרצותו..." **יחידי סגולה**

"סלח ומחל לי על שהטרחתך..."

פעם אחת בערב ראש חודש, בשעה שאמרו תהלים בישיבת "פורת יוסף", כפי שתיקן אז ראש הישיבה הגר"י **צדקה זצ"ל**. וגם הוא אמר עמהם, רמז פתאום לאחד ממקורביו שיגש אליו, ומכיון שלא רצה להפסיק בדיבור, על כן רשם לו על גבי פתק לאמר: "לך נא אל המשגיח רבי משה אריה, המתגורר בקצה רחוב פלוני בסופו, ותמסור לו בשמי ש..."

הלך השליח על פי הכתובת שסיפק לו, בקצה הרחוב בסופו, ולא מצא את בית המשגיח. פתאום ראה לפניו את הרב צדקה כשהוא חש לקראתו בתחנונים: "סלח ומחל לי על שהטרחתך חנם... בשגגה דיברתי... המשגיח מתגורר בקצה הרחוב הזה, בתחילתו, ולא בסופו..."

ועדיין לא נתקררה דעתו. כשחלפו חודשים אחדים מאותו מעשה, בערב ראש השנה, עדיין זכר היטב את המאורע, ופנה שוב לבקש מן האיש סליחה ומחילה. **וזאת ליהודה**

בקשת מחילה ברבים עד שהתפייס

אירע פעם שכאשר היה הגאון רבי ישראל יעקב פישר זצ"ל (ראב"ד העדה"ח) מסדר קידושין תחת החופה, כיבדו את אחד הרבנים בברכה, אלא שאותו אדם מבני המשפחה שהכריז על הכיבודים, לא כינה את הרב ההוא בתואר הראוי לתלמיד חכם כמוהו.

הגר"י פישר סבר שעשה זאת בכוונה, משום שאותו רב היה שנוי במחלוקת באותה תקופה, על כן הביע הרב פישר בקול את מחאתו וקרא: "אני מוחה על בזיון כבוד התורה!" המכריז שנפגע מכך הגיב: "לא התכוונתי לכך כלל, ואני לא מוחל לרב על שביזה אותי ברבים".

לאחר שנתברר להגר"י פישר שאכן המכריז לא התכוון כלל לזלזל בכבוד אותו רב, שלח לקרוא לו וביקש את מחילתו. אך הלה חזר ואמר שאינו מוחל. מה עשה הרב פישר? בירר היכן תתקיים סעודת ה"שבע ברכות" לזוג הצעיר. נסע עד לשכונת רמות, ונשא דברים ולבסוף ביקש מחילה ברבים מאותו אדם שנפגע. רק אז מחל לו.

[מעשה זה מלמד על גדלותו העצומה של הגר"י פישר, בהליכות ש'בין אדם לחברו', שלמרות שמחאתו היתה לשם שמים, לא נח ולא שקט וחזר וביקש מחילה שוב ושוב עד שהלה נתפייס

מתוך מאמר לזכרו

פיוס בעשרים דולר...

פעם התהפכה בשוגג כוס מלאה משקה על ידי הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל, ונשפך ממנה על חולצתו של ילד קטן. רבי חיים ביקש על אתר סליחה מהילד מספר פעמים.

למחרת התדפק בבית הילד ואמר לאבי הילד: "הילד הרי קטן ואינו בר-מחילה, הנה לך עשרים דולר, הניחהו עד לבר-מצוה שלו, ואז תנהו לו... (הילד נעשה בר-מצוה שבוע לפני פטירת רבי חיים).

שנות חיים

לנחם ולעודד הזולת השרוי בצער ובדאגה ולחזק את רוחו!

נלמד מהפסוק: "קח את אהרן ואת אלעזר בנו" (פרק כ"ה)

וכתב רש"י: "קח את אהרן - בדברי ניחומים. אמור לו אשריך שתראה כתרך נתן לבנך מה שאין אני זכאי לכך. עכ"ל. למדנו הנהגת מדותיו של הקב"ה עם אהרן לנחמו בשעתו הקשה. הנהגה זו מחייבת אותנו, מתוך חובת ההתדבקות במדותיו וההליכה בדרכיו של הקב"ה לעודד לחזק ולנחם את חברנו בשעה שדואג ומצטער. ואף זה נכלל במצוות הצדקה והחסד כמו שכתב החינוך (במצוה תעט).

כיצד ניתן לקיים מצוות "פדיון שבויים" בכל יום?

הגאון רבי חיים פלאגי' זצ"ל היה מעורר את לב אחיו היהודים להתעסק במצות פדיון שבויים, ובמיוחד בערב פסח. ונימוקו עמו. אם יצאת ממצרים והשתחררת מכבלי השלטון הנכרי, עליך לדאוג שגם אחיך יהיו משוחררים.

נשאלת השאלה: כיצד ניתן לקיים היום את דבריו של רבי חיים פלאגי? וכי אפשרי הדבר להכנס לבתי הכלא בישראל ולבקש מהנהלת השב"ס לשחרר אסירים לכבוד החג?

למען האמת, אפשרי גם כיום לשחרר אסירים ולפדות שבויים בכל יום! הכיצד? הגה"צ **רבי שלמה וולבה זצ"ל** מתאר (בספרו **עלי שור**) מצב ממנו עולה, כי אין יהודי אחד שאינו נתון, בצורה זו או אחרת, בבית כלא... בבדידות! וכך הוא כותב:

"האדם שפגעה בו מדת הדין, רח"ל, אם במחלה, אם בסבל אחר, והוא נאבק עם סבלו מבלי יכולת להיחלץ ממנו בכוחות עצמו, כי אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים. גם הוא יושב בדד. ועוד יותר ממה שכואבים לו יסוריו, כואבת לו בדידותו.

"כל עוד שהיה חי את חייו יחד עם חבריו ובשווה עמם, מילאה את ליבו שמחת החיים, כי כל נברא מתענג על חיים בצוותא חדא, והנה - פגעה בו מדת הדין וריתקה אותו מצוותא זו, והושיבה אותו בודד וגלמוד ביסוריו.

"כל סבל כפי מתכונתו ומדריגתו, מגלה לפני הסובל תהומות של בדידות. לא תמיד פוגעת מדת הדין בכח גדול. יש, ואדם סובל רק מצמצום יכולתו ברוחניות ובגשמיות ונאבק עם גבוליו הצרים למדי, לפי דעתו. גם זה סבל ורעות-רוח, ובדידות נוראה.

"משכיל לדוד, בהיותו במערה תפלה... אבד מנוס ממני, אין דורש לנפשי! הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך..." (תהלים קמב). במערה הוא, לבדו, בחושך תת-קרקעי, אין מכיר, אין דורש, נפשו במסגר, סגור ומסוגר בכאבו וסבלו באין מוצא ומפלט.

"והזחק עצמו לתוך "מסגר" זה של זולתו, לשאת איתו בעול, להרגיש איתו את הכאב, לסבול איתו יחד, לתת לב להתבונן בצרתו - הרי פרץ בזה את כבלי בדידותו של הזולת, ונטל ממנו אחד משישים בחליו... היש קץ לגודל הישועה שהנושא בעול עם חברו מושיט לסובל זה?

בל נחשוב שהמשימה הזו של דחיקת עצמנו לתוך מסגר - זולתינו, קשה היא מדי. לא! אמירת "בוקר טוב" או "שלום" עליכם" לבבי, עשויה לשפוך על פניו של הזולת נהרה של אור, ממש כאילו נטלת ממנו בכך יותר מאחד משישים של חוליו וצערו. (עפ"י **טובך יביעו**).

להתעניין ולעודד כל יהודי...

כשהיה הגאון **רבי משה לונדינסקי זצ"ל** (ראש ישיבת ראדין) מהלך ברחוב בעיירה ופוגש יהודי העמל קשות לפרנסתו, היה מתחיל לשאול אותו על עסקיו. היה מתענין, מייעץ ומעודד.

אחר שיחה עם רבי משה הרגישו אותם היהודים כי בדבריו כאילו נסך בקרבם כוחות חדשים להמשיך בעמלם ויגיע כפם, עידודו עזר להם להתגבר על הקשים. רבי משה נתן להם את הרגשת השתתפותו והתענינותו, והם חשו כאילו אכן עסקיהם הינם בראש מעיינו. רבי משה מוכן היה להקריב את היקר לו מכל, את זמנו, על מנת לסייע, לעודד ולשמח עוד יהודי נדכה, ולעזור לו להתגבר על קשיי הפרנסה המעיקים.

אחד התלמידים מספר כי הוא זוכר כיצד רבי משה והגאון **רבי נפתלי טרופ זצ"ל**, מראשי הישיבה, היו הולכים לטייל, ופעם ראה שכאשר צעדו כך יחדיו, נעצר על ידם בעל עגלה מקומי, ואז גם הם נעצרו, רבי משה ורבי נפתלי שאלו את בעל העגלה: "האם זה סוס טוב, האם הוא הולך ונוסע כראוי..." רבי נפתלי פנה לרבי משה ושאלו: "נו, מה אתם סוברים זה סוס טוב?" כך התעניינו בכל אחד, יהא יהודי הפשוט ביותר. חיזקוהו ועודדו את רוחו ונפרדו ממנו תוך כדי ברכה שיצליח ה' את פרנסתו.

בשבילי ראדין

לנחם, לעודד ולשמח...

פעם הגיע אל **החפץ חיים** יהודי וסיפר בקול נכאים כשדמעות בעיניו, כי בעבר היה יהודי עשיר ובעל בית מכובד בעירו. הוא הסתבך בעסקיו וכתוצאה מכך הפסיד את כל רכושו. ידידיו ובני משפחתו אספו לו כסף ונתנו לו עוד משלהם כהלוואה.

המשיך היהודי לספר כי נטל את כל הכסף שקיבל ושם פעמיו לכיוון ורשה, שם קיוה כי ינסה לעסוק בסחורה ובכך להשיב לעצמו את רכושו שאבד. הוא נסע לורשה אך בדרך התנפלו עליו חיילים הכוהו ועינוהו ואף מרטו את זקנו, וכשהגיעה הרכבת לתחנה חטפו ממנו את כל כספו והשאירוהו חסר כל...

הרגשתו של אותו יהודי הייתה נוראה. הוא הרגיש כי אבד כל אשר לו ונבצר ממנו במצב כזה לשוב לביתו. האיש היה מיואש, ובכה לפני החפץ חיים ללא הפוגה על גורלו המר.

החפץ חיים למרות זמנו היקר וחשיבות כל דקה, ישב עם היהודי במשך כשעתיים וניחמו. תוך כדי שהוא מצטט לו פסוקים ומאמרי חז"ל ומשלים שיחזקו את רוחו ויעודדוהו, אחרי שחש החפץ חיים כי הצליח להרגיעו, שלח לקרוא לידידו הגאון **רבי משה לונדינסקי זצ"ל** וביקשו ללכת ולאסוף ליהודי זה נדבות בעיירה.

ואכן רבי משה שוטט בכל ראדין מבית לבית, ואסף סכום כסף נכבד. הח"ח נתן את הכסף ליהודי וברכו כי מכאן ואילך יעזרהו ה' שיצליח. היהודי עזב את החפץ חיים כשהוא מלא תקוה ועידוד וסכום כסף נכבד בידו.

ח"ח חייו ופעליו - ח"ב

"הקב"ה אוהב אותך יותר..."

יהודי שבור ורצוץ התייצב לפני **כ"ק האדמו"ר רבי מאיר מפרימישלאן זצ"ל** ותינה את צרתו: חנות היתה לו. הוא הקדיש לה את מיטב שנות חייו, עמל למענה כחמישים שנה, ועתה בערוב ימיו נשרפה. "למה לי חיים בלי החנות?" בכה האיש.

"אסביר לך" - ניחמו הרבי - "אתה אהבת את החנות יותר משאהבת את עצמך, ולכן רצית שהחנות תאריך ימים יותר ממך. ואילו הקב"ה אוהב אותך יותר משאהב חנותך, ולכן רצה שאתה תאריך ימים יותר מהחנות..."

נתקבלו הדברים על ליבו של האיש ויצא מבית הרבי כשהוא מאושש ומרוצה.

חסידים מספרים

בין איש לרעהו

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

אחדות - הלכה למעשה ! / הרב נפתלי וינברג

ידידים יקרים!

מסתבר שרעיון כינוס האחדות נגע לליבם של יהודים רבים - והא ראייה: כבר חלף יותר מחודש מאז כתיבת הדברים, והתגובות המעודדות לא פוסקות מלהגיע.

אמנם; כל בר דעת מבין שפעולה חד פעמית - חשובה ככל שתהיה - לא תוכל לבדה לשנות את המצב מן הקצה אל הקצה. ולפיכך הן לפני כינוס האחדות והן לאחריו, עלינו להשקיע בשורה של פעולות לחיזוק האחדות.

בכך עוסק המאמר הבא.

* * *

בראש ובראשונה, לפני הכל, עלינו להרבות בתפילות להצלחה.

עינינו הרואות כיצד אומות העולם מתאחדות נגדנו, ורק כאשר גם אנו נהי' מאוחדים מבפנים יהיו לנו הכוחות לגבור על כל שונאינו! ואם לא עכשיו אימתי?

כאשר אנו ניגשים לפעולות מעשיות למען האחדות, עלינו לשרטט לעצמנו באופן ברור את נקודת המוצא שלנו ואת היעד אליו אנו חותרים - בבחינת "מאין באת ולאן אתה הולך". את נקודת המוצא מנסח לנו הרמב"ם בלשונו הזהב בבהירות רבה בהלכות דעות (פרק ב' הלכה ב').

בהלכה הקודמת מתאר הרמב"ם את המידות הרעות, ומדמה אותן למחלות. בהלכה זו הוא מדבר על התיקון: "וכיצד היא רפואתם? (=של המידות הרעות?) מי שהוא בעל חמה (=כעסן) אומרים לו להנהיג עצמו שאם הוכה וקולל לא ירגיש (=יטיח) כלל - וילך בדרך זו זמן מרובה עד שיתעקר החמה מלבו".

ואם היה גבה לב (=גאווה) ינהיג עצמו בבזיון הרבה, וישב למטה מן הכל, וילבש בלויי סחבות המבוות את לובשיהם וכיוצא בדברים אלו - עד שיעקור גובה הלב ממנו".

לאחר שנטה האדם לקיצוניות והצליח להכניע את המידה הרעה, מורה לו הרמב"ם: "ויחזור לדרך האמצעית, שהוא דרך הטובה, ולכשיחזור לדרך האמצעית ילך בה כל ימיו". העצה הנפלאה הזו לא מתייחסת רק למידות הכעס והכבוד שהוא פירט, אלא לכלל המידות וכפי שהרמב"ם מדגיש: "ועל קו זה יעשה בשאר כל הדעות - אם היה רחוק לקצה האחד, ירחיק עצמו לקצה השני, וינהוג בו זמן רב עד שיחזור בו לדרך הטובה - והיא מדה בינונית שבכל דעה ודעה".

נמצאנו למדים שכאשר מידה מסוימת פגומה באופן שורשי, אזי יש לנטות תחילה בקיצוניות לכיוון הנגדי על מנת לתקנה - ורק לאחר עקירת המידה הרעה ניתן לחזור לשביל הזהב.

מאחר שהפלגנות והמחלוקת אוכלים כל חלקה טובה, אזי התפקיד שמוטל עלינו כעת זה לנטות אל תכלית האחדות!

למען האמת; אם היינו מעוניינים לעקור את הפלגנות "מן השורש" לעולם ועד, היינו צריכים לנקוט בפעולות גרנדיוזיות - גם אם עלותן תהיה מיליוני דולרים! - אך נדלג עליהן כעת ונתמקד בפעולות פשוטות וזולות שלמרות פשטותן ושכיחותן בכוחן לחולל פלאות:

(א) עלינו להתפלל עבור אחינו שלא חונכו על ברכי התורה והמצוות, שירצו להתקרב לתורה ולהתאחד עימנו ולעשות רצונו בלבב שלם.

מי המבול נקראים "מי נח" מפני שנח לא התפלל מספיק עבור בני

דורו! (זוה"ק נח דף סג) וכן אנו מוצאים שיעקב אבינו נענש על שלא נאנח על כך שאחיו עשיו יהי' ראוי לשאת את דינה!

(ב) מומלץ לארגן בכל שכונה ושכונה הרצאות שיימסרו ע"י מומחים מארגוני הקירוב כמו 'ערכים' 'לב לאחים' 'הידברות' 'צהר' שיעניקו לכל אחד ואחד את הכלים של "דע מה שתשיב", ובעיקר את הכלים המעשיים כיצד להתייחס לאחינו הרחוקים.

גישה זו יכולה לחולל מהפך ארצי, אך היא תיוותר בגדר "רעיון מדף" אם לא יקום אדם וייקח על עצמו את ארגון הפרויקט.

(ג) אחד הכלים החזקים ביותר לקירוב, זה הזמנה לסעודת שבת. סעודה משפחתית חמימה היא בגדר "קונצנזוס" שאהוב על כולם - כולל מי שאינו דתי. אין תחליף לכח ההשפעה של הזמירות... דברי התורה... אווירת הקדושה...

מה שנדרש לאירוח לבבי הן לא ידיעות פילוסופיות בתחום מחשבת היהדות, אלא חיוך לבבי, קבלת פנים חמה, שמחה ושווה פנימית שמקרינה החוצה אוטומטית.

עצם הדבר שאח רחוק נחשף לאווירת הקדושה, מהווה עבורו מהפך - גם אם האירוח לא החזיר אותו בתשובה. לצערנו ישנם הרבה יהודים בארץ שאף פעם לא סעדו יחדיו בשבת.

(ד) האירוח השבתי לא חייב להתמקד באחינו הרחוקים וכדו' מה דעתכם על אירוח משפחה מחוג אחר לשם קירוב לבבות? פרצופנו שונים, מנהגינו שונים, אך אין זה אומר שאיננו יכולים לשבת יחד לסעודת שבת! מדוע שלא נשתמש בכלי האדיר הזה של "גדולה לגימה שמקרבת" גם כלפי הבית פנימה? כך ילמדו ילדינו כיצד כל חוג וחוג ממשיך לנהוג על פי מורשת אבותיו, ובכל זאת אנו מאוחדים.

ידוע לי שיש מחנכים מסויימים שאומרים לילדים שמי שלבוש אחרת אפילו שהוא חובש כיפה, וכ"ש אם הוא מחלל שבת הוא 'גוי'! הלזה ייקרא חינוך? האם זו אהבת ישראל? האם מי שנוהג או לבוש אחרת ממך הופך אוטומטית לגוי? אפי' מחלל שבת בפרהסיא ל"ע משום שלא למד, אסור לקרא לו גוי. כ"ש יהודי שומר תורה ומצוות.

(ה) מוסדות החינוך שלנו מחולקים מראש לפי חוגים ועדות. מן הראוי היה למצוא את הדרך שגם כאשר הילדים לא לומדים יחדיו, לא יצמחו ביניהם חומות מיותרים. ניתן, לדוגמא, ליצור התכתבויות בין ילדים מחוגים שונים, ואף ליצור לאחר מכן מפגשים תחת פיקוח חינוכי הדוק. כך נגרום מלכתחילה שכל אחד מקבל את חינוכו לפי דרכו, אך יכבד את השונה ממנו בלי שזה יגרום לתוצאות נוספות לא מתוכננות, שהרי בסופו של דבר צד שווה לכולנו בשמירת אותה תורה ואותם מצוות.

(ו) סגנון הדיבור שלנו חייב להשתנות. כאשר מדברים על חוג או עדה אחרת, אסור לנו לומר "הם" כי זה בעצם "אנחנו"! מי לא מכיר את הסיפור בהצדיק רבי אריה לוינ' זצ"ל שהגיע לרופא עם אשתו וסיפר ש"כואב לנו הרגל"? לא 'לה' כואב אלא 'לנו'! - - -

כולנו אחים לאב אחד - אמור מעתה 'אנחנו' ולא 'הם'! יה"ר שהמלצות אלו תתקבלנה בציבור והם צעד חשוב מאוד בכיוון הנכון.

הציבור מוזמן להשתתף בסדנה בנושא מידות טובות, המונחת ע"י הרב נפתלי וינברג שליט"א. הסדנה מתקיימת מידי יום שלישי, בשכונת 'שערי חסד' ירושלים, בין השעות 8.45-9.45 בערב. יש לתאם השתתפות בטלפון: 02-5671812